

**ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΣΤΑΣΕΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ**

Πλατσίδου Μ., Σιπητάνου Α.

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Η εκπαίδευση ενηλίκων κερδίζει ολοένα έδαφος, τόσο στη διεθνή πραγματικότητα όσο και στην ελληνική. Όλο και συχνότερα οι ενήλικες επιστρέφουν στην εκπαίδευση με στόχο, ανάλογα με τις ανάγκες τους, τη συνεχιζόμενη επαγγελματική τους κατάρτιση, την επαγγελματική τους εξειδίκευση, ακόμη και την απόκτηση τυπικών προσόντων στην υποχρεωτική, στη μεταλυκειακή ή, τέλος, στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το συμπόσιο αυτό στόχο έχει να διερευνήσει το ρόλο που παίζουν στη διαδικασία της εκπαίδευσης ενηλίκων, που διεξάγεται στα παραπάνω πλαίσια, ποικίλες ψυχολογικές διαστάσεις (π.χ., εξέλιξη των γνωστικών ικανοτήτων, κίνητρα, στάσεις, προσδοκίες, αυτοεκτίμηση, κτλ.). Η κατανόηση των ψυχολογικών παραγόντων είναι σημαντική για την πρόβλεψη των αποτελεσμάτων και τον καλύτερο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που απευθύνονται σε ενήλικες.

Συγκεκριμένα, στο συμπόσιο θα εξεταστεί: (α) ο ρόλος του εκπαιδευτή ενηλίκων στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας στο πλαίσιο του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ι. Αλεξίου-Παπαβασιλείου & Α. Δημητρόπουλος), (β) οι αντιλαμβανόμενες δυσκολίες σε γνωστικό, συναισθηματικό και προσωπικό επίπεδο των εκπαιδευόμενων στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (Αικ. Σιπητάνου & Μ. Πλατσίδου), (γ) η επίδραση των στάσεων και της αυτοεκτίμησης στη συμμετοχή στα προγράμματα εξειδίκευσης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (Α. Καραγκούνη & Μ. Πλατσίδου), και (δ) οι εργασιακές αξίες και τα κίνητρα των ανέργων συμμετεχόντων στα προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης (Β. Παπαϊωάννου & Ε. Βαλκάνος). Τα συμπεράσματα των παραπάνω ερευνών θα συζητηθούν (Αθ. Σιπητάνου) ως προς τις πιθανές συνέπειες και δυνατές εφαρμογές τους για τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης στους ενήλικους.

S10A

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΤΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Ο ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ-ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Παπαβασιλείου Ι.¹ , Δημητρόπουλος Α.²

¹*Τμήμα Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Πολιτικής Πανεπιστήμιο Μακεδονίας*

²*Εκπαιδευτικός – ΥΠΕΠΘ Σύμβουλος - Διδάσκων Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο*

Στο πλαίσιο μιας αυξανόμενης προσφοράς και ζήτησης προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων αναδύεται έντονη η ανάγκη για μέτρα Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΥ.Π) ενηλίκων.: το ενήλικο άτομο χρειάζεται ενημέρωση και υποστήριξη στην επιλογή εκπαιδευτικού προγράμματος. Παράλληλα οι φορείς υλοποίησης προγραμμάτων πρέπει να είναι ενήμεροι σχετικά με τις εκπαιδευτικές ανάγκες του μελλοντικού εκπαιδευόμενου, προκειμένου να προσφέρουν προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που να ανταποκρίνονται σε αυτές.

Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας του ενήλικου εκπαιδευόμενου διαρθρώνεται σε τρία στάδια: (1) Ενημέρωση για τα εκπαιδευτικά προγράμματα και βοήθεια στην επιλογή του προγράμματος που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες του. (2) Εμπύχωση και υποστήριξη κατά τη διάρκεια του προγράμματος για την αντιμετώπιση των εμποδίων που προέρχονται από ελλείψεις του προγράμματος, ψυχολογικούς παράγοντες ή τις συνθήκες ζωής του εκπαιδευόμενου. (3) Διευκόλυνση της σύνδεσης του νέου επαγγελματικού προφίλ του ενήλικου που αποκτήθηκε μέσα από το πρόγραμμα εκπαίδευσης, με την αγορά εργασίας.

Ο συμβουλευτικός ρόλος του εκπαιδευτή ενηλίκων εντοπίζεται, κυρίως, κατά τη διάρκεια παρακολούθησης ενός εκπαιδευτικού προγράμματος και κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικός, προκειμένου τα άτομα να ολοκληρώσουν με επιτυχία την εκπαίδευσή τους. Ειδικότερα, ο σύμβουλος-εκπαιδευτής του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου καλείται να ανταποκριθεί στις ανάγκες ενός νέου ρόλου, αυτού της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να οριοθετήσει το πεδίο της ΣΥΠ ενηλίκων και να παρουσιάσει τα αποτελέσματα έρευνας σχετικά με την άσκηση του συμβουλευτικού ρόλου του εκπαιδευτή ενηλίκων. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο με υποκείμενα τους εκπαιδευόμενους των μεταπτυχιακών προγραμμάτων «Σπουδές στην Εκπαίδευση» και «Εκπαίδευση Ενηλίκων». Μέσω ερωτηματολογίου διερευνήθηκε ο βαθμός ικανοποίησης των εκπαιδευόμενων από την άσκηση του συμβουλευτικού ρόλου του καθηγητή τους.

Η αξιολόγηση των απαντήσεων των σπουδαστών στους άξονες του ερωτηματολογίου (α) πληροφόρηση-ενημέρωση, (β) ενδυνάμωση και εμπύχωση και (γ) διευκόλυνση της μετάβασης αποκαλύπτει τον βαθμό στον οποίο ο εκπαιδευτής (του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού χώρου) υιοθετεί και ανταποκρίνεται στο ρόλο του ως συμβούλου και εντοπίζει ελλείψεις και αδυναμίες.

S10B

**ΟΙ ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΕ ΓΝΩΣΤΙΚΟ,
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ**

Σιπητάνου Αικ. , Πλατσίδου Μ.

Τμήμα Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Πολιτικής Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) προσφέρουν τη δυνατότητα σε ενήλικες μαθητές να ολοκληρώσουν τη βασική τους εκπαίδευση. Η παρούσα έρευνα είχε ως σκοπό να εξετάσει τις δυσκολίες που συναντούν οι ενήλικοι στην προσπάθειά τους αυτή και οι οποίες μπορεί να οφείλονται σε γνωστικούς, συναισθηματικούς, ή προσωπικούς λόγους. Συγκεκριμένα, στόχος της έρευνας ήταν να διερευνηθεί κατά πόσο το φύλο, η ηλικία, η οικογενειακή και εργασιακή κατάσταση και η αντιλαμβανόμενη νοημοσύνη των ενήλικων εκπαιδευόμενων επηρεάζουν τις μαθησιακές τους ικανότητες και επιφέρουν δυσκολίες που παρεμβαίνουν στη μάθηση. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο αυτοαναφορών, το οποίο διανεμήθηκε σε 163 εκπαιδευόμενους, ηλικίας 19 έως 68 ετών, που φοιτούσαν στα ΣΔΕ Θεσσαλονίκης, Νεάπολης Θεσσαλονίκης και Γιαννιτσών. Διαπιστώθηκε ότι το φύλο ασκεί σημαντικές επιδράσεις κυρίως στις αντιλαμβανόμενες προσωπικές δυσκολίες και λιγότερο στις γνωστικές ή τις συναισθηματικές. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις αναφορές τους, οι γυναίκες επηρεάζονται περισσότερο από προσωπικά εμπόδια, τα οποία παρεμβαίνουν δυσκολεύοντας τη μάθηση, από ό,τι οι άνδρες, ενώ εκείνοι παρουσιάζουν συγκριτικά μεγαλύτερη ευκολία στην προσαρμογή σε νέες μεθόδους διδασκαλίας. Ο παράγοντας ηλικία δεν φάνηκε να επιδρά σημαντικά στις γνωστικές ικανότητες των εκπαιδευόμενων παρά μόνο στην ταχύτητα λήψης αποφάσεων. Εξετάζοντας την επίδραση της οικογενειακής κατάστασης, διαπιστώθηκε ότι οι έγγαμοι αντιλαμβάνονται ότι έχουν μεγαλύτερη ευκολία στην αποστήθιση σε σχέση με τους άγαμους. Επιπλέον, βρέθηκε ότι οι άνεργοι εκφράζουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για συμμετοχή και ευκολότερη προσαρμογή. Όσοι από τους εργαζόμενους χρησιμοποιούν ιδιαίτερα τη μνήμη τους κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους, ανέφεραν λιγότερες δυσκολίες στη μάθηση και μεγαλύτερη προσαρμοστικότητα και ευελιξία. Ιδιαίτερα τα δραστηριοποιημένα κοινωνικά άτομα παρουσιάζουν αυξημένα κίνητρα και ενδιαφέρον για τη μαθησιακή διαδικασία. Τέλος, η έρευνα έδειξε ότι τα άτομα με υψηλή αντιλαμβανόμενη νοημοσύνη αναφέρουν λιγότερες δυσκολίες στη μάθηση. Συμπερασματικά, συζητούνται οι συνέπειες και η εφαρμογή των παραπάνω ευρημάτων στην εκπαίδευση των ενήλικων μαθητών των ΣΔΕ.

S10C

**Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΣΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Α. Καραγκούνη , Μ. Πλατσίδου

Τμήμα Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Πολιτικής Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Η κατανόηση της φύσης του ενήλικου μαθητή και των αιτίων που τον οδηγούν στην απόφαση να συμμετάσχει στην εκπαίδευση ενηλίκων αποτελεί σημαντικό σημείο εκκίνησης για κάθε έρευνα στην εκπαίδευση ενηλίκων. Η έρευνα για τη συμμετοχή αποκαλύπτει πολλά στοιχεία για το ρόλο που διαδραματίζουν οι στάσεις απέναντι στην εκπαίδευση και οι προσδοκίες των ενηλίκων εκπαιδευομένων αλλά η αυτοεκτίμησή τους. Η παρουσίαση αυτή αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης έρευνας που στόχο είχε τη διερεύνηση των κοινωνικο-δημογραφικών και ψυχολογικών χαρακτηριστικών των ενηλίκων συμμετεχόντων στα προγράμματα εξειδίκευσης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, καθώς και των παραγόντων συμμετοχής τους σε αυτά. Πιο συγκεκριμένα, ο στόχος της παρουσίασης είναι να διερευνηθεί με ποιον τρόπο οι στάσεις των ενηλίκων απέναντι στην εκπαίδευση, καθώς και η αυτοπεποίθηση και η αυτοεκτίμησή τους επηρεάζουν τους παράγοντες συμμετοχής των εκπαιδευομένων. Στην έρευνα συμμετείχαν 259 εκπαιδευόμενοι στα προγράμματα εξειδίκευσης, οι οποίοι εξετάστηκαν με ένα ερωτηματολόγιο αυτοαναφορών 11 ερωτήσεων. Το πρώτο μέρος αναφερόταν στις στάσεις, τις πεποιθήσεις και τις εμπειρίες των ατόμων σχετικά με την εκπαίδευση και με τη συμμετοχή τους σε αυτή και περιλάμβανε 5 ερωτήσεις. Οι υπόλοιπες ερωτήσεις αναφερόταν στην αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθηση των ατόμων σε σχέση με τη συμμετοχή τους σε εκπαιδευτικά προγράμματα. Τα αποτελέσματα επιβεβαίωσαν τα πορίσματα των σχετικών ερευνών. Οι εκπαιδευόμενοι του δείγματός μας βρέθηκε ότι έχουν πολύ θετική στάση ως προς την εκπαίδευση γενικά αλλά και τα αποτελέσματα, τη χρησιμότητα και την αξία της. Η ικανοποίηση από τη συμμετοχή τους στα προγράμματα εξειδίκευσης ήταν αρκετά μεγάλη και οι έως τώρα θετικές τους εμπειρίες δικαιολογούν, ως ένα βαθμό, τη συμμετοχή τους στα προγράμματα που ερευνούμε. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες έδειξαν αρκετά υψηλή αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση σε σχέση με την εκπαιδευτική διαδικασία. Τέλος, επιβεβαιώθηκε ο πολύ σημαντικός ρόλος της αυτοπεποίθησης ως προβλεπτικού παράγοντα για τη συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων.

S10D

**ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΡΑ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ ΠΟΥ
ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ Κ.Ε.Κ. ΤΗΣ
ΛΑΡΙΣΑΣ**

Παπαϊωάννου Β.¹, Βαλκάνος Ε.²

¹*Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο*

²*Τμήμα Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Πολιτικής Πανεπιστήμιο Μακεδονίας*

Η παρούσα εργασία έχει σκοπό να διερευνήσει, να εντοπίσει και να καταγράψει τις εργασιακές αξίες και τα κίνητρα των ανέργων που τους οδηγούν στην παρακολούθηση των προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Σ.Ε.Κ.). Συγκεκριμένα, η έρευνα αποσκοπούσε (α) να προσδιορίσει τις εργασιακές αξίες και τα κίνητρα των ανέργων εκπαιδευόμενων και (β) να διερευνήσει αν τα παραπάνω διαφοροποιούνται ανάλογα με το φύλο, την ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο και το διάστημα ανεργίας των εκπαιδευμένων. Η έρευνα διεξήχθη στα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) Λάρισας κατά την περίοδο Φεβρουαρίου-Μαρτίου 2007.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι σημαντικότερες εργασιακές αξίες για τους συμμετέχοντες στα προγράμματα Σ.Ε.Κ. είναι το ευχάριστο περιβάλλον, η συνεργασία με τους άλλους υπαλλήλους και οι οικονομικές απολαβές. Τα σημαντικότερα κίνητρα για τη συμμετοχή τους αποτελούν, κατά σειρά σπουδαιότητας, η βελτίωση των γνώσεων και δεξιοτήτων τους, η απόκτηση τυπικών και ουσιαστικών προσόντων και η διευκόλυνση της πρόσβασής τους στην αγορά εργασίας. Ως προς τους παράγοντες ατομικών διαφορών που εξετάστηκαν, διαπιστώθηκε ότι μόνο το μορφωτικό επίπεδο επηρεάζει σημαντικά την υποκλίμακα των εργασιακών αξιών για ευχέρεια στη διαχείριση του χρόνου, του τρόπου και του τόπου εργασίας. Οι παράγοντες ηλικία και μορφωτικό επίπεδο επηρεάζουν σημαντικά την κλίμακα των κινήτρων. Ειδικότερα, η συσχέτιση του κάθε κινήτρου χωριστά με τους παράγοντες φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο και διάστημα ανεργίας έδειξε ότι ο καθένας από αυτούς επηρεάζει ένα σημαντικό αριθμό κινήτρων. Τέλος, συνοψίζονται και αξιολογούνται τα συμπεράσματα της έρευνας και διατυπώνονται προτάσεις για νέες ερευνητικές προσεγγίσεις.